

20. Lydum

Afgrænsning

Lydum består af et gadeforløb bestående af Lydumvej (øst-vest) og Åvej (nord-syd). De to veje løber sammen ved Lydum kirke. Mod syd afgrænses byen af Lydum å, mod nordøst af kirken, mod nordvest, hvor Lydumgårdvej skærer Lydumvej.

Bærende bevaringsværdier

Lydum har gennem århundreder været domineret af middelalderkirken, Lydum mølle ved Lydum å og den gamle hovedgård Lydumgård lidt sydvest for byen. Selve Lydum består af kun to-tre gadeforløb (hvoraf Lydumvej og Åvej er de centrale, mens der lidt bebyggelse på Mellemvejen). Det nuværende Lydum er som by eller flække ikke ældre end slutningen af 1800-tallet og er opstået i forbindelse med oprettelsen af byens andelsmejeri i 1885. Indtil da havde Lydum kirke, Lydumgård og Lydum mølle ligget ensomt i landskabet.

Middelalderkirken, der ligger i byens nordøstlige hjørne. Den gamle vandmølle, der ligger ved åen i byens sydøstlige hjørne. Lydumgård, der ligger lidt uden for selve hovedgaden i byens sydvestlige hjørne.

Sammenhæng med

Lydum opstod i forbindelse med andelsbevægelsen og fik i 1885 et andelsmejeri, der eksisterede frem til 1968. Lydums væsentligste vækstperiode lå i begyndelsen af det 20. århundrede og indtil omkring 1970'erne, hvor byen bl.a. nød godt af afvandringen fra landet. I 1955 havde Lydum 486 indbyggere. Dette tal var i 1992 faldet til 342 og 2002 til 330.

Bevaringstilstand

I de senere år er der imidlertid blevet investeret mange penge i bl.a. renovering af Lydum Mølle, som Real Dania-fonden har skudt penge i. Lydumgård har ligeledes gennemgået en renovering i de senere år – og begge bygninger fremstår i dag i god stand. Det samme gælder en række byhuse, der i de senere år er blevet renoveret.

Mål/sårbarhed

Det er først og fremmest Lydum vandmølle, Lydumgård og Lydum kirke, der vil være sårbare over for større anlægsprojekter i umiddelbar nærhed. Selve Lydum by er mindre sårbar over for forandringer, da det er en typisk bydannelse fra 1880'erne op til i dag, og som ikke i den forstand er unik.

Vandmøllen ejes i dag af en forening, der er i fuld gang med en restaurering af den gamle mølle. Dette arbejde er endnu ikke afsluttet, men møllen er naturligvis sårbar over ændringer eller reguleringer af Lydum å eller store anlægsarbejder i umiddelbar nærhed, der kan ødelægge stedets, åens og møllens herlighedsværdi.

Lydumgård er af mange omgange forandret i forhold til den middelalderlige gård, der engang var på stedet. Således er de gamle hovedbygninger for længe væk. De gamle voldgrave er fyldt op osv. Ikke desto mindre ligger der nu en bevaringsværdig hovedbygning fra 1888

Lydum har været et lille bysamfund, der gennem de sidste 30-40 år har været præget af tilbagegang, således er der i dag, på nær en el-installatør, ikke længere noget forretningsliv i byen. Mejeriet, skolen, elektricitetsværket er lukket. Den generelle tilbagegang har også betydet, at Lydum har oplevet et vist forfald.	foruden den nyrestaurede nordlade. Spor af de middelalderlige voldgrave kan endnu påvises på stedet. Kulturmiljøet har lokal betydning. <i>(Kilde: Varde Museums registrering fra 2011)</i>
--	--